

Pryszczyca i choroba pęcherzykowa świń – różnicowanie metodą PCR

GRAŻYNA PAPROCKA, ANDRZEJ KĘSY, WIESŁAW NIEDBALSKI, ANDRZEJ FITZNER

Zakład Pryszczycy Państwowego Instytutu Weterynaryjnego, ul. Wodna 7, 98-220 Zduńska Wola

Paprocka G., Kęsy A., Niedbalski W., Fitzner A.

Foot-and-mouth and swine vesicular diseases - differential diagnosis using PCR

Summary

The usefulness of specific primers for a differential diagnosis of FMDV and SVDV by nested PCR was evaluated. The set of primers selected from FMDV genome sequence successfully amplified FMDV RNA. By using a set of primers selected from the SVDV genome sequence, it was possible to amplify cDNA derived solely from this virus. The chosen sets of primers allowed a rapid and precise differential diagnosis of FMD and SVD viruses.

Keywords: foot-and-mouth disease virus, swine vesicular disease virus, primers.

Pryszczyca (Foot-and-mouth disease – FMD) i choroba pęcherzykowa świń (Swine vesicular disease – SVD) są chorobami wirusowymi o wysokiej zakaźności, zwalczanymi z urzędu. Ich przebieg i występujące objawy kliniczne są identyczne, a charakterystyczne zmiany pęcherzykowe zlokalizowane najczęściej na skórze kończyn i błonach śluzowych jamy gębowej. Z tego powodu ostateczne rozpoznanie opiera się wyłącznie o wyniki diagnostycznych badań laboratoryjnych. Badania te powinny być szybkie i precyzyjne, a użyte metody czułe i swoiste. Od nich zależy bowiem rodzaj zastosowanych środków do zwalczania choroby oraz dalszego postępowania epizootycznego. Współczesny poziom wiedzy związany z rozwojem biologii molekularnej umożliwił wprowadzenie diagnostyki opartej na technikach DNA.

Celem pracy było określenie przydatności wybranych starterów do różnicowania wirusów pryszczycy i choroby pęcherzykowej świń metodą łańcuchowej reakcji polimeryzacji (Polymerase Chain Reaction, PCR).

Materiał i metody

Wirus. W badaniach wykorzystano izolaty FMDV i SVDV pochodzące z własnej kolekcji, przechowywane w temperaturze -70°C w postaci 10% homogenizatów nabłonków pęcherzy i zawiesiny zakażonych hodowli komórek. Kontrolą negatywną była nie zakażona zawiesina hodowli komórek.

Oznaczenie infekcyjności próbek. Wybranymi do badań izolatami zakażano wrażliwe hodowle komórek linii ciągłych IB-RS-2, BHK-21 i inkubowano w temperaturze 37°C . Wystąpienie efektu cytopatycznego (CPE) świadczyło o obecności infekcyjnego wirusa. Różnicowanie izolatów testem ELISA. Wirusy identyfikowano testem ELISA wg schematu przedstawionego we wcześniejszych pracach (10, 11).

Ekstrakcja RNA. Wirusowe RNA izolowano przy pomocy komercyjnego zestawu RNAsy (QIAGEN).

Startery. Do reakcji odwrotnej transkrypcji zastosowano starter p(dN)₆. Reakcję nested PCR wykonywano przy użyciu dwóch zestawów starterów I, II. W skład I wchodziły pary starterów zewnętrznych P1, P3 i wewnętrznych NK, P3 zaprojektowanych w oparciu o sekwencję genomu wirusa pryszczycy. Zestaw II zawierał pary starterów zewnętrznych EX2, EX1, i wewnętrznych P1S, P1AS uzyskanych na podstawie sekwencji genomu wirusa choroby pęcherzykowej świń. Przy wyborze starterów wzorowano się na pracach innych autorów (1, 2, 4). Ich sekwencje i lokalizację w genomach wirusów przedstawiono w tab. 1.

Reakcja odwrotnej transkrypcji (Reverse transcription – RT). Do około 5 μg RNA dodawano 75 ng startera p(dN)₆ (Boehringer). Po uzupełnieniu sterylną, dejonizowaną wodą do objętości 20 μl , próbkę ogrzewano przez 5 minut w temperaturze 70°C , schładzano w łaźni lodowej, a następnie dodawano 5 μl 5 $\times$ buforu do RT (Boehringer), 2 μl 10 mM dNTPs i 1 μl (20U) AMV odwrotnej transkryptyzy (Boehringer). Mieszaninę w objętości 50 μl inku-

Tab. 1. Sekwencje starterów wykorzystanych w badaniach

PCR	Nested PCR
I etap	II etap
Zestaw I Startery zewnętrzne: P1-5` GAAGGGCCAGGGTTGGACT 3` Lokalizacja w regionie 2A genomu FMDV P3-5` CCTACCTCCTTCAACTACGG 3` Lokalizacja w regionie 1D genomu FMDV	Zestaw I Startery wewnętrzne: NK-5` ACGTCTCCCGCCAACCTT 3` region 1D genomu FMDV P3-5` CCTACCTCCTTCAACTACGG 3` region 1D genomu FMDV
Zestaw II Startery zewnętrzne: EX2-5` TACACGGCACCAGACTGCT 3` Lokalizacja w regionie 2A genomu SVDV EX1-5`-ATTGCCCGCGTCGTGATA 3` Lokalizacja w regionie 1D genomu SVDV	Zestaw II Startery wewnętrzne: P1S-5` CGGACCAGTTAACTCGGAATC 3` region 1D genomu SVDV P1AS-5`CGTACAAGATAGTGCCACCCGG 3` region 1D genomu SVDV

bowano 20 minut w temperaturze pokojowej, następnie przez 60 minut w temperaturze 37°C.

Amplifikacja cDNA. Amplifikacja odbywała się w 2 etapach. Produkt pierwszego etapu reakcji reamplifikowano w drugim (nested PCR), przy użyciu starterów położonych wewnątrznie w stosunku do zastosowanych w pierwszym etapie. Do 5 µl produktu reakcji RT (I etap) lub 2 µl produktu pierwszego PCR (II etap) dodawano 5 µl buforu 10 × PCR (Boehringer), 3 µl 10 mM dNTPs, 50 ng każdego ze starterów, 1,5 jednostki Taq polimerazy (Boehringer) oraz sterylną, dejonizowaną wodę do objętości 50 µl. Każdą próbkę badano dwukrotnie używając I i II zestawu starterów. Warunki reakcji w obu etapach były identyczne. Reakcje przebiegały podczas 30 cykli w aparacie Perkin-Elmer 480 wg następującego programu termicznego: 93°C – 2 min., 55°C – 2 min., 72°C – 5 min.

Analiza uzyskanych produktów amplifikacji. Produkty rozdzielano elektroforetycznie w 1,5% żelach agarozowych i barwiono bromkiem etydyny. Używano wzorca G316A (Promega). Żele analizowano przy użyciu automatycznego systemu – Imagistore 5000 (Ultra Violet Products Ltd. Cambridge, U.K.).

Wyniki i omówienie

Z przeglądu piśmiennictwa wynika, że metoda PCR ze względu na swoje zalety takie jak wysoka czułość i specyficzność znalazła zastosowanie do wykrywania wirusów pryszczycy i choroby pęcherzykowej świń (3, 5, 8, 13, 14). W niniejszej pracy oceniono przydatność wybranych dwu zestawów starterów do różnicowania FMDV i SVDV metodą nested PCR. Uzyskane wyniki wykazały, że badane izolaty posiadają aktywność wyłącznie wobec specyficznych zestawów starterów. Pary starterów wyselekcjonowane w oparciu o sekwencję genomu wirusa pryszczycy umożliwiły wykrycie RNA izolatów tylko tego wirusa. Nie spowodowały natomiast amplifikacji cDNA izolatów wi-

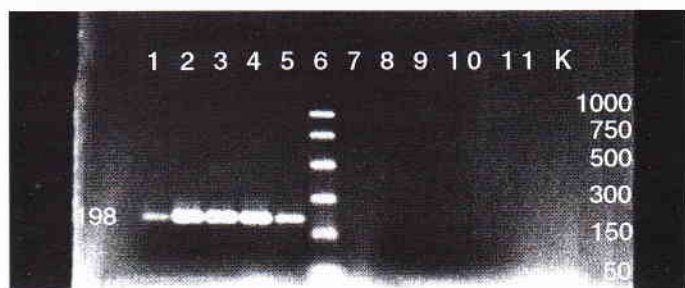
Ryc. 1. Elektroferogram produktów amplifikacji cDNA wirusa choroby pęcherzykowej świń i wirusa pryszczycy z wykorzystaniem pary starterów: EX1 i EX2 oraz P1AS i P1S. Ścieżka 1: wzorzec DNA (Promega), ścieżka 2: SVDVP1/73, ścieżka 3: SVDV6 (Wilcze), ścieżka 4: SVDV10 (Orneta), ścieżka 5: SVDV22 (Pasłek), ścieżka 6: SVDV30 (Jarocin), ścieżka 7: FMDV O/52, ścieżka 8: FMDV O/57, ścieżka 9: FMDV C/14, ścieżka 10: FMDV A/19, ścieżka 11: FMDV A/35, K: niezakażona hodowla komórek IBRS-2

rusa choroby pęcherzykowej świń. W reakcji nested PCR otrzymano produkt amplifikacji o oczekiwanej wielkości 198 pz. Stosując pary starterów zaprojektowane na podstawie sekwencji nukleotydowych genomu SVDV powielono wyłącznie fragment cDNA izolatów tego wirusa, wielkości 537 pz. W negatywnych próbkach kontrolnych produktów amplifikacji nie wykazano (ryc. 1, 2). Wyniki różnicowania badanych wirusów porównano i potwierdzono klasycznymi metodami diagnostycznymi zalecanymi przez Manual OIE (7). Schemat postępowania przedstawiono w tab. 2. Pozwalają one ocenić pozytywnie zastosowaną metodę jako użyteczną do różnicowania FMDV i SVDV. PCR jest aktualnie bez wątpliwości najważniejszą techniką biologii molekularnej, która umożliwia rozwój precyzyjnej diagnostyki wirusologicznej. Badania z

Tab. 2. Wykrywanie FMDV i SVDV

izolaty wirusów	Hodowla IB-RS-2	Hodowla BHK-21	Test ELISA	PCR Startery z genomu FMDV	PCR Startery z genomu SVDV
FMDV:					
1. O/52 nabłonek	+	+	typ O	+	-
2. O/57 hodowla	+	+	typ O	+	-
3. C/14 hodowla	+	+	typ C	+	-
4. A/19 nabłonek	+	+	typ A	+	-
5. A/35 hodowla	+	+	typ A	+	-
SVDV:					
1. P1/73 hodowla	+	-	SVDV	-	+
2. 6/Wilcze hodowla	+	-	SVDV	-	+
3. 10/Orneta hodowla	+	-	SVDV	-	+
4. 22/Pasłęk hodowla	+	-	SVDV	-	+
5. 10/Jarocin hodowla	+	-	SVDV	-	+

Objaśnienia: + dodatni wynik odczytu, - ujemny wynik odczytu, nabłonek - nabłonek z pęcherzy, hodowla - zawiesina zakażonych komórek.

Ryc. 2. Elektroferogram produktów amplifikacji cDNA wirusa wirusa pryszczycy i choroby pęcherzykowej świń z wykorzystaniem pary starterów: P1 i P3 oraz NK i P3. Ścieżka 1: FMDV O/52, ścieżka 2: FMDV O/57, ścieżka 3: FMDV C/14, ścieżka 4: FMDV A/19, ścieżka 5: FMDV A/35, ścieżka 6: wzorec DNA (Promega), ścieżka 7: SVDVPL/73, ścieżka 8: SVDV6 (Wilcze), ścieżka 9: SVDV10 (Orneta), ścieżka 10: SVDV22 (Pasłęk), ścieżka 11: SVDV30 (Jarocin), K: niezakażona hodowla komórek IBRS-2

ostatnich lat świadczą o przydatności łańcuchowej reakcji polimeryzacji do diagnozowania pryszczycy i choroby pęcherzykowej świń (6, 9, 12). Podkreślić należy, że w szczególnych okolicznościach, przy niewystarczającej ilości materiału do badań lub jego nieodpowiedniej jakości, kiedy użycie metod konwencjonalnych jest ograniczone lub wręcz niemożliwe, PCR stwarza szansę na uzyskanie szybkiego i pewnego rozpoznania. Pomyślnie włączenie łańcuchowej reakcji polimeryzacji do wykrywania FMDV i SVDV stano-

wi niewątpliwym postępowaniem w diagnostyce groźnych chorób, ważnych zarówno ze względów ekonomicznych jak i epizootycznych.

Użyte zestawy starterów pozwalają różnicować wirusy pryszczycy i choroby pęcherzykowej świń w łańcuchowej reakcji polimeryzacji.

Piśmiennictwo

1. Donn A., Martin L. A., Donaldson A. I.: J. Virol. Methods 49, 179, 1994.
2. Forss S., Strebler K., Beck E., Schaller H.: Nucleic Acids Res. 12, 6587, 1984.
3. Hofner M., Carpentner W. C., Donaldson A. I.: J. Virol. Methods 42, 53, 1993.
4. Inoue T., Suzuki T., Sekiguchi K.: J. Gen. Virol. 70, 189, 1989.
5. Laor O., Yadin H., Chai D., Becker Y.: J. Vet. Med. 46, 127, 1991.
6. Locher F., Suryanarayana V. V. S., Tratschin I. D.: J. Clin. Microbiol. 42, 440, 1995.
7. Manual of Standards for Diagnostic Tests and vaccines. OIE, Paris 1996.
8. Marquardt O., Ohlinger V. F.: J. Virol. Methods 53, 189, 1995.
9. Mayer R., Brown C. C., House C., House I. A., Molitor T. W.: J. Virol. Methods 34, 161, 1991.
10. Niedbalski W., Kęsy A., Paprocka G., Fitzner A.: Instrukcja badania laboratoryjnego w kierunku pryszczycy i choroby pęcherzykowej świń. Puławy, 1994.
11. Paprocka G., Kęsy A., Niedbalski W., Fitzner A.: Biotechnologia 36, 131, 1997.
12. Reid S. M., Forsyth M. A., Hitchings G. H., Ferris N. P.: J. Virol. Methods 70, 213, 1998.
13. Rotbart H. A.: PCR amplification of Enteroviruses. Academic Press, Inc., 1990, s. 372.
14. Salt J. S.: Br. Vet. J. 149, 207, 1993.

Adres autora: dr Grażyna Paprocka, ul. Spacerowa 70/5, 98-220 Zduńska Wola